

[Svend Nielsen.]

der har ført til Generobringen af Friheden. Uden de allierede Magters store Indsats og de undertrykte Folks Rejsning var Sejren jo aldrig blevet vundet.

Det synes, som om der er visse ansvarlige Kræfter, der forholdsvis hurtigt har glemt denne Kendsgerning. Det er for saa vidt karakteristisk, at disse Kræfter er at finde i de politiske Kredse her i Landet, der i flere Aar af Besættelsestiden klamrede sig til en saa hyperopportunistisk Politik, at deres Standpunkter ved afgørende Lejligheder baade udadtil og indadtil fik Karakteren af Eftergivenheds- og Indrømmelsespolitik over for Tyskerne. Skal Fremtiden tilrettelægges paa en for Demokratiet forsvarelig Maade, maa man naturligvis drage Lære af Fortidens Fejl, for tilslører man disse, skabes ingen Garantier for, at de ikke kan gentages, og der skabes intet Bolværk mod fremtidige reaktionære og folkefjendtlige Kræfters Forsøg paa atter at kaste Menneskene ud i en ny og frygtelig Krig.

Besættelsestiden var en haard Periode, men ogsaa en lærerig Tid. I disse Aar er der sket afgørende Forskydninger mellem de forskellige Befolkningslag. Kredse i Samfundet, der tidligere i Tide og Utide luftede deres nationale Følelser, svigtede totalt, da det endelig gjaldt. Jeg tænker her paa Folk af den A. P. Møller'ske Type, og jeg tænker paa de Befolkningskredse, som Storrederen Hr. A. P. Møller har repræsenteret i det Danmark, vi kendte før Krigen, repræsenterede her under Krigen og fortsat repræsenterer i det Danmark, vi befinder os i i Dag. Det er de Kredse, der altid før kaldte sig Nationens virkelige Støtter. Før vort Land blev besat, svang disse Folk Tugtens Ris over Hovedet paa Befolkningen, og det blev naturligvis svunget i Moralens Navn, og det blev svunget mod den overhaandtagende Tendens til social Lovgivning, som man havde her i Landet.

Det var de Toner, man spillede paa paa daværende Tidspunkt. Disse Folk mente at de alene kunde tage Patent paa alt, hvad der var sundt og levedygtigt i Nationen, de alene havde det nationale Sindelag i Orden, og derfor følte de sig altsaa ogsaa kaldet til at drage i Leding mod den efter deres Opfattelse overhaandtagende Tendens til Udskejelser paa sociale Omraader og paa andre Omraader. Det synes, som om Vinden Syd fra ikke forekom disse Kredse ubehagelig, og i deres stadig tilbagevendende Angreb paa Forholdene her i Danmark nikker man genkendende til flere af de Argumenter,

som Nazismen tog i Anvendelse i Nazismens Velmagtsdage.

Det er vel paa sin Plads at stille Spørgsmaalet, hvordan disse hypernationale Kredse nu bestod Prøven, da det kostede noget at være dansk, da der virkelig skulde ydes en Indsats for vort Land. Holder man sig fortsat til Repræsentanten for disse Lag, nemlig Skibsreder Hr. A. P. Møller, har man et udmærket Billede af deres Optræden. Umiddelbart før Besættelsen den 9. April 1940 vedtog man i A. P. Møllers Bestyrelse, at der skulde udbetales 20 pCt. til Aktionærerne. Krigens første Maaneder havde givet store Fortjenester til Rederne, og man benyttede naturligvis Lejligheden til at omsætte disse Fortjenester til Dividende. Inden Generalforsamlingens Afholdelse kom imidlertid Tyskerne her til Landet, og det stod vel klart for enhver, at vi gik en haard og vanskelig Tid i Møde. A. P. Møller og hans Mænd forstod imidlertid at overvinde disse Vanskeligheder paa en for deres eget Vedkommende yderst behagelig Façon. Paa Generalforsamlingen i Midten af April 1940 foreslog han, at Udbytteudbetalingen yderligere blev forøget med 5 pCt., saaledes at det samlede Udbytte udgjorde 25 pCt. Hr. A. P. Møller motiverede sit Forslag med, at en Blomst i Stuen er bedre end 10 paa Graven, og Forslaget blev naturligvis vedtaget af samtlige Aktionærer paa Generalforsamlingen.

Omtrent paa samme Tidspunkt blev Landets Søfolk, der under vanskelige Forhold havde opretholdt Forbindelse med Omverdenen og under Sejladsen paa Nordsoen havde været udsat for Torpederinger og Minesprængninger, hvorved mange Søfolk mistede Livet, frataget hele deres Risikotillæg. Skibsrederne med Hr. A. P. Møller i Spidsen motiverede deres Inddragen af Søfolkens Risikotillæg med, at Landet var blevet besat, og at Forholdene dermed var undergaaet en saadan Forandring, at man ikke længere havde Raad til at betale Faretillægget til de Mennesker, der fortsat med Livet som Indsats skulde holde Sejlsadsen i Gang.

Jeg har nævnt dette Lands nationale Skibsredere og deres Optræden i Besættelsestiden, men lignende Eksempler kunde fremdrages inden for andre førende Erhverv, ikke mindst inden for det store Landbrug, hvor utvivlsomt Nazismen har haft forholdsvis størst Tilslutning. Det bør de ærede Ordførere, der vender sig saa stærkt imod ordnede Samfundstilstande ogsaa paa Produktionens Omraade, ogsaa in-